

DET SUNDHEDSVIDENSKABELIGE FAKULTET
KØBENHAVNS UNIVERSITET

REGION SJÆLLAND
KØGE SYGGEHUS

Irritabel tyktarm og funktionelle lidelser

Peter Bytzer

Høring om funktionelle lidelser, 19. marts 2014

30. dec. 2013 www.dr.dk

Brevkasse: Min tyktarm styrer mit liv

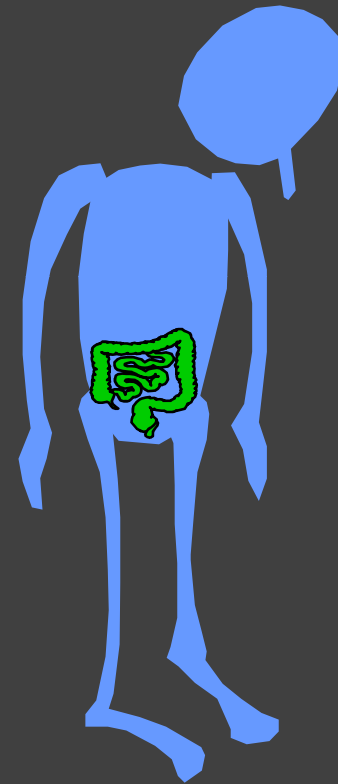
Hvad stiller man op, når maven konstant driller, og lægen slår det hen som "irritabel tyktarm"?

Irritabel tyktarm

Kært barn

- Colon irritable
- Nervøs tyktarm
- Colitis spastica
- Tyktarmskatar
- Irritable bowel syndrome - **IBS**

Irritabel tyktarm

ICD-10: K58

- Smertelindring ved afføring
- Løse afføring under smerteanfald
- Hyppigere afføring under smerteanfald
- Oppustethed
- Fornemmelse af ufuldstændig afføring
- Afgang af slim fra endetarmen

Irritabel tyktarm

Ledsagesymptomer

- Træthed
- Uoplagthed
- Øget søvnbehov
- Hovedpine
- Irritabilitet
- Liggetrang

Hvor hyppig er sygdommen?

- IBS findes over hele verden
- IBS er 2-3 gange hyppigere hos kvinder end hos mænd
- Symptomer på IBS er hyppigere i aldersgruppen 20-50 år
- Web-panel undersøgelse (YouGov) blandt ~20.000 danskere i alderen 18-50 år
- **16%** havde symptomer på IBS
- Af disse havde 18% været hos læge de sidste 3 måneder – kun 8% havde diagnosen

Smerteanfald ved IBS

- 4-6 smerteanfald om måneden
- Smerteanfald varer i gennemsnit 3 timer
- Smerterne angives typisk som 7 på en skala fra 1 – 10, hvor 10 er værst
- De fleste smerteanfald påvirker arbejde eller andre dagligdags aktiviteter

Hvordan stilles diagnosen?

- Alle andre sygdomme udelukkes efter tur gennem omfattende udredning (*eksklusionsdiagnostik*)

Tillykke!
Undersøgelsen var
normal. Alt er
fuldstændig i orden

Hvordan stilles diagnosen?

- Alle andre sygdomme udelukkes efter tur gennem omfattende udredning (*eksklusionsdiagnostik*)
- Positiv diagnostisk strategi (*mønstergenkendelse*)
- Dansk forskning viser at mønstergenkendelse er lige så sikkert, lige så godt for patienten – og langt billigere!

Behandlingsmuligheder ved IBS

- Støtte og beroligelse
- Diæt?
- Medicin
 - Lindrende overfor diaré, forstoppelse, oppustethed, smerter
 - Ringe effekt
 - Kun lidt brugt

Irritabel tyktarm

- Meget almindelig og, for nogle, næsten invaliderende
- 'Skraldespandsdiagnose'
- Patienterne har ikke nødvendigvis "knald i låget"
- En del læger er skeptiske overfor diagnosen/sygdommen

Hvad betyder det at en lidelse er funktionel?

- At organets funktion er kompromitteret?
- At det påvirker patientens funktionsniveau?
- At der ikke kan påvises organiske forandringer?
- At tilstanden er psykosomatisk?
- At diagnosen stilles alene på symptommønstre?

Mavesår anno 1975

- ▶ *".... forklare patienten den psykologiske baggrund for ulcus og indrette patientens levevis herefter"*

Mavesår anno 1975

- ▶ *".... forklare patienten den psykologiske baggrund for ulcus og indrette patientens levevis herefter"*
- ▶ *"Ofte vil det være nødvendigt at overtale patienten til at skifte livsstilling..."*

Mavesår anno 1975

- ▶ *".... forklare patienten den psykologiske baggrund for ulcus og indrette patientens levevis herefter"*
- ▶ *"Ofte vil det være nødvendigt at overtale patienten til at skifte livsstilling..."*
- ▶ *"Her rammes især den udearbejdende kvinde, som i sit hjem har mand og børn, der appelerer til hendes (ubevidste) ønske om at varetage hjemmets trivsel."*

Mavesår anno 1975

- ▶ *".... forklare patienten den psykologiske baggrund for ulcus og indrette patientens levevis herefter"*
- ▶ *"Ofte vil det være nødvendigt at overtale patienten til at skifte livsstilling..."*
- ▶ *"Her rammes især den udearbejdende kvinde, som i sit hjem har mand og børn, der appelerer til hendes (ubevidste) ønske om at varetage hjemmets trivsel."*
- ▶ *Den potentielle ulcus-patienter ofte veludviklede pligtfølelse bør så vidt muligt centreres om kun een arbejdsopgave med rapport til een instans."*

Nobelprisen i Medicin 2005

for opdagelsen af mavesårsbakterien

”The art of medicine consists
of amusing the patient until
nature cures the disease”

Voltaire